

DECIZIE

07 decembrie 2016

mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
lărgit al Curţii Supreme de Justiţie

În componenţa:

Preşedintele şedinţei
Judecători

Iuliana Oprea
Ala Cobăneanu, Iurie Bejenaru,
Oleg Sternioală, Sveatoslav Moldovan

judecând recursul declarat de Sandul Daria, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Sandul Daria împotriva lui Budeci Vladislav, intervenient accesoriu Direcţia pentru protecţia drepturilor copilului sect. Ciocana, mun. Chişinău, privind declararea ilegalităţii refuzului de a permite ieşirea din ţară a minorei şi autorizarea ieşirii din Republica Moldova însoţită de mamă pentru plecarea cu traiul permanent în Statele Unite ale Americii în lipsa acordului tatălui, împotriva deciziei Curţii de Apel Chişinău din 31 martie 2016,

CONSTATĂ :

La 18.05.2015, reclamanta Sandul Daria s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Budeci Vladislav, solicitând declararea refuzului lui Budeci Vladislav de a permite ieşirea minorei Budeci Vladislava, născută la 13.08.2011, din ţară ca ilegal şi autorizarea ieşirii din Republica Moldova a copilului minor Budeci Vladislava însoţită de mama sa Sandul Daria pentru plecarea cu traiul permanent în Statele Unite ale Americii în lipsa acordului tatălui Budeci Vladislav.

În motivarea acţiunii reclamanta a invocat că, a concubinat cu pârâtul Budeci Vladislav şi în urma acestei conveţuiri, la 13.08.2011, s-a născut fiica Budeci Vladislava. Prin hotărârea Judecătoria Botanica, mun. Chişinău din 27 septembrie 2013, a fost determinat domiciliul, educaţia şi întreţinerea copilului minor Budeci Vladislava cu mama sa Sandul Daria. Tot prin aceeaşi hotărâre s-a dispus încasarea de la pârâtul Budeci Vladislav în beneficiul reclamantei a pensiei de întreţinere pentru copilul minor în sumă de 900 lei lunar.

Susţine reclamanta că, pârâtul nu achită benevol pensia de întreţinere pentru copil, iar cerinţele executorului judecătoresc le ignoră, având un comportament agresiv şi vicios. Copilul are probleme de sănătate, iar aceste maladii necesită tratament şi profilaxia bolii la instituţii de reabilitare. Însă, de tratament balneo-sanatorial copilul minor nu poate beneficia din motiv că pârâtul, tatăl copilului, nu permite să meargă la mare, cu toate că copilul are nevoie de restabilirea sănătăţii.

Menţionează că în circumstanţele date, creşterea şi educarea copilului minor este foarte dificilă şi pentru a crea un viitor decent pentru sine şi copilul minor, reclamanta a depus actele pentru a pleca cu traiul peste hotarele ţării în cadrul unui program. Locul unde urmează să plece este ales în interesele copilului, fiind pus la bază interesul vital al copilului minor - sănătatea. Ca urmare, reclamanta şi fiica minoră au beneficiat de acordul ţării străine, câştigând fiecare în parte, Green Card

în Statele Unite ale Americii. În legătură cu faptul că fiica minoră are nevoie să plece într-o zonă cu clima favorabilă pentru ea, iar reclamanta are intenția a se stabili, împreună cu copilul, cu traiul permanent peste hotarele țării, și pentru a respecta cerințele legii, reclamanta s-a adresat de multiple ori pârâtului cu rugămintea de a perfectă permisiunea pentru a ieși din țară pentru fiica minoră comună, însă ultimul, fiind de acord verbal, la notar la ora stabilită nu se prezenta, în așa mod refuzând să-și exprime acordul pentru plecarea copilului cu mama sa peste hotarele țării. Astfel, pârâtul se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești, manifestă indiferență totală față de propriul copil, dezinteres pentru dezvoltarea fizică și spirituală a copilului, nu asigură material copilul, fapt ce a determinat-o să se adreseze în judecată cu cererea respectivă.

Prin încheierea instanței de fond, din oficiu a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Ciocana, mun. Chisinau.

Prin hotărârea Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău din 21 decembrie 2015, cererea de chemare în judecată a lui Sandul Daria împotriva lui Budeci Vladislav, privind declararea refuzului lui Budeci Vladislav de a permite ieșirea minorei Budeci Vladislava, născută la 13.08.2011, din țară ca ilegal și autorizarea ieșirii din Republica Moldova a copilului minor Budeci Vladislava însoțită de mama sa Sandul Daria pentru plecarea cu traiul permanent în Statele Unite ale Americii în lipsa acordului tatălui Budeci Vladislav, a fost respinsă ca neîntemeiată.

În susținerea soluției, instanța de fond a aplicat prevederile art. 1 alin. (4), 3 alin. (5) din Legea privind ieșirea și intrarea în Republica Moldova nr. 269 din 09.11.2014, art. 31 alin. (2) din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15.12.1994, art. 51 alin. (1) și (2) Codul familiei, art. 8 CEDO, menționând că emigrarea copilului în Statele Unite ale Americii la o distanță excesivă, pentru o perioadă nedeterminată de timp, presupune o rupere a relațiilor dintre copilul minor și tatăl său, respectiv și o lezare continuă a dreptului garantat de art. 51 din Codul familiei.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 20.01.2016, Sandul Daria a atacat-o cu apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătoria Ciocana, mun. Chisinau din 21 decembrie 2015 și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii integrale.

În motivarea apelului a indicat că, în hotărâre nu se reflectă atitudinea instanței față de invocarea de către Sandul Daria a circumstanțelor, în care mama pleacă peste hotare, iar copilul nu poate pleca din cauza deciziei judecătorești, ci dimpotrivă în partea motivată a hotărârii sunt adunate hotărâri CEDO, nepertinente speței, însă la probe reale, tangente cu subiectul litigiului, instanța nu a făcut trimitere.

Menționează apelanta că, instanța de fond, din oficiu a atras în proces Direcția pentru drepturile copilului Ciocana, însă fără nici un temei juridic a ignorat concluzia acesteia, care a considerat oportun ca copilul să primească acordul de a ieși din țară.

A mai menționat că, instanța de fond eronat și fără probe a indicat că reclamanta nu a întreprins acțiuni în vederea ameliorării stării de sănătate a fiicei, or, aceasta a întreprins ce i-a stat în puteri și probe servesc telegramele expediate pârâtului, tratamentele permanente, însuși depunerea actelor pentru Green Card sunt măsuri în interesul copilului și pentru un trai decent. Mai mult, instanța

constată lipsa violenței tatălui față de copil și apreciază ordonanțele de protecție ca neîntemeiate, iar Raportul de constatare medico-legală instanța nu l-a apreciat.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016, apelul declarat de Sandul Daria a fost respins, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Ciocana, mun. Chisinau din 21 decembrie 2016.

Considerând ilegală decizia instanței de apel, la 03.08.2016, Sandul Daria a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016 și a hotărârii Judecătoriei Ciocana, mun. Chisinau din 21 decembrie 2015 cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În argumentarea recursului, recurenta a invocat că ambele instanțe au examinat cauza fără a ține cont de circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, au dat apreciere greșită probelor, au aplicat eronat normele materiale și nu au ținut cont de avizul consultativ al Direcției pentru protecția drepturilor copilului sect. Ciocana.

În conformitate cu prevederile art. 440 alin. (2) Cod de procedură civilă, completul din 3 judecători, prin încheierea din 02 noiembrie 2016, a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului recursului de un complet din 5 judecători.

Potrivit art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în instanța de apel și verificând, în limitele invocate în recurs, legalitatea deciziei atacate, Colegiul conchide că recursul urmează să fie admis, pornind de la următoarele.

Conform art. 445 alin (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să-l admită și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că la adoptarea deciziei contestate, nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii în fond, situație ce impune rejudecarea cauzei, or, din acest motiv, instanța de recurs este în imposibilitate de a se expune privitor la corectitudinea aplicării normelor de drept material, atunci când fondul a fost cercetat superficial.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță, precum și verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate.

Potrivit materialelor cauzei, Sandul Daria a concubinat cu Budeci Vladislav și, în urma acestei convețuiri, la 13.08.2011, s-a născut fiica Budeci Vladislava. Prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 27 septembrie 2013, a fost determinat domiciliul, educația și întreținerea copilului minor Budeci Vladislava cu mama sa Sandul Daria, iar prin aceeași hotărâre s-a dispus încasarea de la Budeci Vladislav în beneficiul reclamantei a pensiei de întreținere pentru copilul minor în sumă de 900 lei lunar.

S-a mai stabilit că reclamanta împreună cu fiica minoră au accedat la Programul USA Immigration Diversity Visa Program 2-15, ce dă dreptul persoanelor nominalizate să locuiască și să muncească oficial în Statele Unite ale Americii, unul din motivele emigrării în Statele Unite fiind oferirea unui loc de trai decent copilului minor și faptul că copilul are nevoie de un tratament sanatorio-balnear.

Din motiv că Budeci Vladislav refuză să-i acorde permisiunea de a ieși din țară copilului minor pentru trai permanent în SUA, a solicitat reclamanta în prezenta acțiune declararea ca ilegal a refuzului lui Budeci Vladislav de a permite ieșirea minorei Budeci Vladislava, născută la 13.08.2011, din țară și autorizarea ieșirii din Republica Moldova a copilului minor Budeci Vladislava însoțită de mama sa Sandul Daria pentru plecarea cu traiul permanent în Statele Unite ale Americii în lipsa acordului tatălui Budeci Vladislav.

Instanța de fond a respins pretențiile reclamantei, iar instanța de apel, deși din alte considerente, a considerat corectă această soluție.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiată decizia instanței de apel pornind de la următoarele.

Instanța de fond a respins cerințele Dariei Sandul, menționând în motivare că emigrarea copilului în Statele Unite ale Americii la o distanță excesivă, pentru o perioadă nedeterminată de timp, presupune o rupere a relațiilor dintre copilul minor și tatăl său, respectiv și o lezare continuă a dreptului garantat de art. 51 din Codul familiei.

Instanța de apel însă, deși a menținut soluția instanței de fond, a invocat alte motive, în speță faptul că reclamanta a solicitat declararea ilegalității refuzului lui Budeci Vladislav de a permite ieșirea din țară a minorei și autorizarea ieșirii din Republica Moldova a acesteia, iar prin prisma art. 1 alin.(2) din Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova nr. 269 din 09.11.1994, nu este necesar acordul tatălui pentru a ieși din țară și la acest capăt de cerere nu există litigiu.

La fel a concluzionat instanța de apel că privitor la cerința reclamantei despre autorizarea ieșirii din Republica Moldova a copilului minor Budeci Vladislava, însoțită de mama sa Sandul Daria pentru plecarea cu traiul permanent în Statele Unite ale Americii în lipsa acordului tatălui Budeci Vladislav, reclamanta nu și-a concretizat cerințele potrivit art. 1 alin.(4) din Legea nominalizată, fapte care dau dovadă de a conchide că reclamanta nu s-a clarificat care drepturi ale copilului sunt încălcate de către părât, fiind în drept să depună o acțiune în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) din Lege și nu în temeiul art. 1 alin.(2) din lege, cerând autorizarea la ieșirea din țară și nu la domiciliere în străinătate, după cum rezultă din acțiunea depusă.

Potrivit prevederilor art. 1 alin. (1) din Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova nr. 269 din 09.11.1994, cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a ieși și intra în Republica Moldova în baza pașaportului, iar apatrizii, refugiații și beneficiarii de protecție umanitară – în baza documentului de călătorie, eliberate de organele competente.

(2) Minorii au dreptul de a ieși și de a intra în Republica Moldova numai însoțiți de unul dintre reprezentanții lor legali sau de un însoțitor, desemnat prin declarație de către reprezentantul legal a cărui semnătură se legalizează notarial. În declarație se indică scopul călătoriei, durata acesteia și țara de destinație.

(4) În cazul în care minorul pleacă să se domicilieze în străinătate, este necesar consimțământul, exprimat prin declarație, al ambilor părinți ale căror semnături se legalizează notarial, iar în cazul altor reprezentanți legali – consimțământul acestora, exprimat prin decizie a autorității tutelare.

La caz, Colegiul conchide că instanța de apel eronat a constatat cerințele reclamantei, or, Sandul Daria a solicitat expres în cererea de chemare în judecată declararea refuzului lui Budeci Vladislav de a permite ieșirea minorei Budeci Vladislava, născută la 13.08.2011, din țară ca ilegal și autorizarea ieșirii din Republica Moldova a copilului minor Budeci Vladislava însoțită de mama sa Sandul Daria pentru plecarea cu traiul permanent în Statele Unite ale Americii în lipsa acordului tatălui Budeci Vladislav (f.d. 6).

Prin urmare, deși reclamanta le-a indicat ca fiind două cerințe, în esență acestea reprezintă doar una – autorizarea ieșirii din țară a copilului minor pentru domiciliere permanentă în străinătate cu mama, fără acordul tatălui.

Mai mult, contrar concluziei instanței de apel, reclamanta Sandul Daria a indicat ca temei de drept prevederile art. 1 alin. (4) din Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova nr. 269 din 09.11.1994, care reglementează stabilirea domiciliului în străinătate și nu autorizarea ieșirii copilului minor din țară fără acordul tatălui pentru călătorie temporară.

În acest sens, Colegiul constată că instanța de apel eronat a desprins din solicitările reclamantei două cerințe distincte, reglementate de norme legale diferite, respectiv le-a apreciat separat.

Or, din acțiunea reclamantei rezultă expres solicitarea autorizării ieșirii minorei însoțită de mama fără acordul tatălui pentru domiciliere permanentă în altă țară, iar instanța de apel nu a supus-o aprecierii în fond prin prisma legalității respingerii acesteia de către prima instanță, ci s-a limitat la a constata că reclamanta este în drept să depună o acțiune în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) din legea precitată.

În context, Colegiul conchide că contrar prerogativelor legale ale instanței de apel, aceasta nu a verificat, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

Prin urmare, toate aceste circumstanțe constituie un aspect determinant în justa soluționare a litigiului.

În consecință, instanța de recurs conchide că, instanța de apel, care are atribuții de dezvoltare devolutivă a fondului cazului la judecarea apelului, nu a constatat și elucidat toate aceste circumstanțe importante pentru soluționarea pricinii în fond, și, ca urmare, a pronunțat o soluție neîntemeiată.

Astfel, fiind prezente motivele de casare a deciziei, prevăzute de art. 432 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit va admite recursul declarat, cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii, instanța urmează să țină cont de omisiunile indicate în prezenta decizie, să verifice toate circumstanțele ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a litigiului, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 CPC, probele administrate în dosar și, în dependență de situația stabilită, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

Ținând cont de cele indicate, conform art. 445 alin. (1) lit. c) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de Sandul Daria.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Sandul Daria împotriva lui Budeci Vladislav, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Ciocana, mun. Chișinău, privind declararea ilegalității refuzului de a permite ieșirea din țară a minorei și autorizarea ieșirii din Republica Moldova însoțită de mamă pentru plecarea cu traiul permanent în Statele Unite ale Americii în lipsa acordului tatălui și cauza se remite la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău într-un alt complet.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Iuliana Oprea

Judecători

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

Sveatoslav Moldovan